

פניני הרמק

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ר

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

ועשית בגדי קודש. (כח. ב.), ברש"י לקדשו להכניסו לכהונה ע"י הבגדים ע"כ, מה ענין זה שתלויה הקדושה בהבגדים, וכמו שאמרו בגדיהם עליהם קדושתם עליהם, י"ל בהבנה קצת מה שמצינו לראשונה ענין בגדים אצל אדם הראשון, וביאר מרן (הגרי"ז) זצ"ל בספרו ענין קולך שמעתי בתוך הגן, ואירא, כי ראה שהוא עומד לפני השכינה והוצרך לכסות עצמו, כי כסוי הגוף בבגדים הוא תנאי לעמידה לפני השכינה, וע"כ י"ל מי שצריך לעמוד לפני השכינה ביתר שאת, בתוך המקדש בשעת עבודה וכדי שתשרה שכינה במעשי ידיו, צריך לבגדים מסויימים כמו שגלתה התורה.

ובודאי מזה נשתרש מנהגם של ישראל להקפיד ביותר בעניני בגדים וענין לבושא דרבנן, וכמו שהזהיר מרן החזו"א זצ"ל בקובץ אגרות על המנהג בגדים ארוכים לבני תורה, וי"ל שהוא משום שהם עומדים לפני ה' ביותר יש עליהם חובות מסויימים בענין בגדיהם, וכמשנ"ת.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"א)

בהפטורה: כבדני נא נגד זקני עמי ונגד ישראל. (שמואל א' ל. טו.), להתבונן מזה כמה גדול כבוד הבריות, דאע"ג שמצד הדי לא היה ראוי לעשות כן נענה שמואל לבקשתו כדי שלא לביישו.

(שם)

פניני הפרשה:

ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור וגו'. (כו. כ.), וברש"י "כתית. הזיתים היה כותש במכתשת ואינו טוחנן בריחים כדי שלא יהא בו שמרים ואחר שהוציא טפה ראשונה מכניסן לריחים וטוחנן והשמן השני פסול למנורה וכשר למנחות שנאמר כתית למאור ולא כתית למנחות" עכ"ל, בספר **צפנת פענח לרבינו המהרי"ט ז"ל** כתב (לפרשת תצוה באמצע דרוש ראשון) וז"ל: "והנה רמז למה שאמרו כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו קודמת לירא' חטאו אין חכמתו מתקיימת לכך לא הכשיר הכתוב למנורה שמן שיש בו שמרים בתחלתו אע"פ שלסוף יזדכך אלא שיהי' זך בלי שמרים בתחלתו ועל ידי כך תהא השלהבת עולה מאליה שכן דרשו על להעלות נר תמיד וכן הוא הנמשל לתורה שבזה תתקיים בידו כמ"ש יראת כו' וכן מה שאמר חכמתו מתקיימת, ולזה אומר להעלות נר תמיד שתהיה תורתו עומדת לעד" עכ"ל, וביאר הגאון רבי אברהם גורביץ שליט"א (ראש ישיבת 'בית יוסף' ד'גייטסהעד) כי הבין רבינו דגם שאר השמן לבסוף יצאו זך וצלול כמו טיפין הראשונים ממש, אחר שמשמרים ומנקים אותם, ולזה נתקשה דא"כ למה לא הכשירם תורה גם למנורה אחרי שיזדככו, ולזה תי' כי המנורה מרמז על תורה, ולתורה בעינן שיהיה בטהרה מתחלת ברייתו, ולכן לא מהני מידי במה שאחר שמשמרים אותן יהיו נמי טהור כמו האידך עכ"ד.

(מפי השמועה)

* * *

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "ביטול תורה"

[מתוך ספר בית אב שיחות – נאמר בשנת תשנ"ב לפ"ק]

אמר הקדוש ברוך הוא למשה יכול הייתי לעשות לאחריך כהן גדול חוץ מדעתך אלא שהייתי מבקש שתהא גדול עליו, ביאור דברי המדרש הוא ב' יסודות. א' שמרע"ה לא יהיה לו כהונה אלא תורה לבד, בבחינת אז אבדתי בעניי, שזוהי בחינת תורה שלא יהיה לו שום

ועתה הקרב אליך את אהרן אחיך. (כח. א.), במדרש (לו, ד): "דבר אחר ואתה הקרב אליך הדא הוא דכתיב לולי תורתך שעשעי אז אבדתי בעניי כשאמר הקדוש ברוך הוא למשה ואתה הקרב אליך הרע לו אמר לו תורה היתה לי ונתתיה לך שאלולי היא אבדתי עולמי כו' כך

וזה מקרי חיי עולם, וממילא יובן שלגבי תורה
הוי תפלה ביטול תורה [זולת בזמן המחוייב],
אלא שרבנן סבי"ל זמן תורה לחוד זמן תפילה
לחוד, אבל על עצם היסוד אינם חולקים.

וכן הוא ענין המשכן, וכדפי' הרמב"ן בפרשת
תרומה (כה. א.) שפסוקי משכן הם פסוקי מתן
תורה, כי כל התגלות המשכן הוא בחינת
התגלות התורה, ובספורנו (כד. יח.) שאילולי
חטאו היה אשר אזכיר את שמי בכל מקום, ולא
היה צורך במשכן והיה סגי בתורה, אולם החטא
גרם והוצרכו למשכן ומקדש.

ובמשכן ומקדש עצמו יש להתבונן דהנה רוב
רובו של מקדש היא עבודת קרבנות ותפילה,
כדאיתא במלכים א' בדברי שלמה (פרק ח), ורק
מקום אחד הוא קודש הקדשים, ולפני ולפנים
הוא מקום הארון היא התורה, וככתוב בהפטורה
(מלכים א' ח. טו.) שאין הארון אלא ב' הלוחות, פי'
רק תורה לבד. וזהו קודש הקדשים, וכל המקדש
היה שפל לגבי קוה"ק, וכמש"כ הרמב"ן
בפרשת תרומה (כה. א.) שע"כ נזכר הארון ראשון
כי התורה הוא העיקר.

וזהו פירוש דברי המדרש שאמר הקב"ה למשה
שתהא גדול עליו, ואילולי תורתך שעשועי וכו',
כי אין בארון רק הלוחות [וגם בבית שני שלא
היה ארון אבל היה זה קוה"ק ומקום תורה
שאבן שתיה מרמז עליו, וכמו שדרשו (יומא דף
נד:) שממנו הושתת העולם, שעל התורה נאמרה
שבמאמרה נברא העולם].

הרי שעבודה לגבי תורה נחשב ביטול תורה,
ומזה נידון על ביטול תורה ממש מה גדול
החטא, ואיתא במשנה אבות שם קודם לזה
(משנה ד) הנעור בלילה והמהלך בדרך יחידי
והמפנה לכו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו,
ופי' המפרשים (עי' רש"י ורבינו יונה) שהוא זמן
מנוחה בלי טרדות וראוי לעסוק בתורה, והוא
אינו עוסק אלא הולך אחר בטלה [ולשון הרבינו
יונה הוא שמתחייב בנפשו על איבוד הזמן].

וכמה צריכים להתבונן בדבר בק"ו מהנ"ל שלא
לבטל אלא לצורך והכרח, והרי בן ישיבה הוא
תמיד בחינת נעור בלילה והולך בדרך, שהרי

שעשוע אלא תורה. והב' שהתורה למעלה מן
העבודה, וזהו שאמר שתהיה גדול עליו ולא
יהיו שתי דרגות שוות.

ויעויין בהעמק דבר פרשת בא (יב. כב.) שביאר
בבחינה הזאת ב' מזוזות ועל המשקוף, שהם ג'
יסודות העולם תורה עבודה וגמ"ח, ב' מזוזות
עבודה וגמ"ח, אבל תורה הוא המשקוף
שעליהן, שבלי משקוף אינן נחשבות למזוזות,
ואם כי המשקוף סמוך עליהם, המשקוף הוא
למעלה מהן, וכן הוא כתר תורה [והוא גדר
ממזר ת"ח קודם לכה"ג ע"ה (הוריות דף יג.)].

ובמשנה אבות (פ"ג מ"ז) ההולך בדרך ושונה
ואומר מה נאה אילן זה מעלה עליו הכתוב
כאילו מתחייב בנפשו. ומפרש בחסיד יעבץ
שר"ל שמשבח את מי שברא אילן נאה זה
ועוסק בשבח בו"ע, ובכל זאת בעת שלומד
תורה הרי זה ביטול תורה, שמניח העיקר ועוסק
בטפל, כי פוסק מקדושה חמורה לקדושה קלה
עכ"ל, וממילא ענשו מאין עונש המבטל תורה
כדאיתא במשנה הקודמת [וכאשר נבאר].

וכן הוא בגמרא שבת (דף י:) : "ר' ירמיה הוה
יתיב קמיה דר' זירא והווי עסקי בשמעטא נגה
לצלויי והוה קא מסרהב ר' ירמיה קרי עליה ר'
זירא מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו
תועבה", עד כדי כך שאם מבטל תורה בשביל
תפילה התפילה תועבה [ומיירי שעדיין היה
אפשר להמתין עד הזמן המחוייב], כי ממיר
קדושה חמורה על קלה, ואם כי תפילה היא
ברומו של עולם כמש"א זולת בני אדם דהם
דברים העומדים ברומו של עולם (ברכות דף ו:),
לגבי תורה אינה נחשבת.

ועוד שם על המאריכים בתפילה, שמניחים חיי
עולם ועוסקים בחיי שעה, ופי' רש"י (כד"ה חיי)
כיון שתפילה הוא על רפואה ופרנסה, אבל
במפרשים איתא שכל תפילה היא גדר חיי שעה
לגבי תורה, וביאור הדברים כי אילולי שהאדם
בשר ודם וצריך דרכי עוה"ז, וחוטא וצריך
כפרה, לא היה צורך בתפילה, והיינו שהחיי
שעה של אדם מחייבים תפילה, אבל התורה
קדמה לעולם, והיא בבחינת למעלה מעוה"ז,

אין לו שום טרדות, וסו"ס יתן דו"ח על איבוד הזמן.

וברכינו יונה בשערי תשובה (שער ג אות יד) דכשם ששכר תלמוד תורה גדול מכל המצוות, כן עונש הביטול תורה עי"ש.

ובחינת תורה שעשועי כבר כתב רבינו יונה בפירושו לאבות על המשנה הוי שקוד ללמוד תורה (פ"ב מ"ד), דכמו שעשה הקב"ה כביכול לפני בריאת העולם, התורה שעשועיו, שנא' ה' קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז, כן תהיה לעולם האדם בבחינת אלולי תורה אז אבדת בעניי. וזהו שלגבי עבודה נאמרה, ומכל שכן לגבי ביטול זמן ממש.

והוא ענין שאינו שומע ואינו יודע מה שנעשה בעולם כלל, והוא כמו שהיתה לפני בריאת העולם, שאינו שייך להסיח הדעת כלל לשום דבר וכל עסקו תורה.

ווכאן הספדנו הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל שעד קרוב לשנת מאה לא פסק פומיה מגירסא, וכל עסקו בתורה כמו בחור בישיבה, מבוקר עד ערב כל מעינותיו בתורה, זוהי תורה של קיום העולם ועל אדם כזה העולם עומד, והיה באמת פטור מכל התעסקות והתערבות, ולא התערב בשום דבר, לא מפני שלא רצה, אלא שלא היה

שייך לזה כלל, כי היה אצלו עולם אחר כולו עמל התורה, ומעין מיעקב אבינו י"ד שנה שהיה פטור מכל אחד ואחד, ולא היה צריך לשכב כמאמרם ז"ל (עי' רש"י בראשית כח. יא.).

זהו עסק התורה לאמיתו, ויהיה לנו ציור מעט מהשגת אנשי כנה"ג בשעתם, וכמשנ"ת, וזהו פי' והגית יומם ולילה (יהושע א. ח.), וקצרתין].

הוספה (א. ה. הוספה זו נאמרה בשנת תשנ"ט לפ"ק): וגם הוא רמז לההתבוננות של פורים - קיימו וקבלו (שבת דף פח.), דהיינו קבלת התורה לפי [מיעוט כוחנו לדעת מהו פי' עסק התורה], שבזה מסתיימת המגילה ללמדנו מש"כ רצוי לרוב אחיו, כי עסק התורה גדול אפילו מהצלת נפשות, וכדמצינו במרדכי בגמרא (מגילה דף טז:): שאחר שהיה משנה למלך הורד מדרגא ד' לדרגא ה' במנין סנהדרין עי"ש, אמנם הרוב הסכימו עמו והמיעוט פירשו הימנו, והיינו אם שהיה מחויב וראוי לעשות כך להצלת נפשות, אבל לכו"ע היתה ירידה, כי הצלת נפשות גדול היינו שצריך לירד, אבל ירידה הוי.

והטו"ז (י"ד סי' רנא סק"ו) פי' שצריך לבטל תורה עבור הצלת נפשות אם בא לידו, אבל מי שלא נזדמן לו דבר זה גדול יותר, והיינו שהוא במדריגה שלא יצטרך לעסוק בהצלת נפשות, לכן לא נזדמן לו.

אין פורענות בא לעולם אלא בשביל ישראל ... (יבמות סג.)

* * *

עפ"י בקשת רבני קהלות ישראל די בכל אתר ואתר, ובפרט מרן רבינו ראש הישיבה שליט"א, יש לכולנו להתחזק בתפלה להשי"ת שישמור על עמו ישראל, מכל פגעין ומרעין בישין, ובפרט מהמחלה המסתובבת בעולם, וה' ברחמיו ישמע שוועתינו בימים אלו. והן קל כביר לא ימאס תפלת רבים!